

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра безпеки життєдіяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор, професор

В.П. Новак

“29” серпня 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ОХОРОНА ПРАЦІ ТА БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ”

Галузь знань: **21 “Ветеринарна медицина”**

Спеціальність: **211 “Ветеринарна медицина”**

Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**

Факультет ветеринарної медицини

Робоча програма навчальної дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» для здобувачів вищої освіти галузі знань 21 «Ветеринарна медицина» спеціальності 211 «Ветеринарна медицина», рівень вищої освіти «Бакалавр».

Розробники:

Розпутній О.І. – завідувач кафедри безпеки життєдіяльності, професор, доктор сільськогосподарських наук

Перцьовий І.В. – доцент кафедри безпеки життєдіяльності, кандидат сільськогосподарських наук

Герасименко В.Ю. – доцент кафедри безпеки життєдіяльності, кандидат сільськогосподарських наук

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри безпеки життєдіяльності (Протокол № 1 від 28 серпня 2019 року)

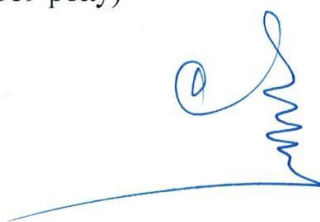
Завідувач кафедри безпеки життєдіяльності, професор

О.І. Розпутній

Схвалено методичною комісією факультету ветеринарної медицини (Протокол № 1 від 29 серпня 2019 року)

Голова методичної комісії, професор

В.В. Сахнюк

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	6
4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	8
6.1. Лекції	8
6.2. Практичні заняття	13
6.3. Самостійна робота	14
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ	17
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ	18
9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ	18
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	18
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ	20
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	21

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з навчальним планом на 2019–2020 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» для денної форми навчання виділено всього 90 академічних годин (3 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 42 години (лекції – 14, лабораторні заняття – 28), самостійна робота студентів – 48 годин. Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 21 – Ветеринарна медицина	Нормативна	
Кількість змістових модулів – 2	Спеціальність: 211 – Ветеринарна медицина	Рік підготовки:	
Самостійна робота (підготовка до навчальних занять) – 48 год.		2-й	
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		3	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи студента – 3,4	Освітній рівень: бакалавр	Лекції	
		14 год.	
		Практичні заняття	
		28 год.	
		Самостійна робота	
		48 год.	
		Індивідуальні завдання:	
–			
Вид контролю: залік			

Мета вивчення дисципліни – сформувати у студента систему компетентностей щодо правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних, лікувально-профілактичних заходів й засобів, спрямованих на збереження життя, здоров'я і працездатності людини у процесі трудової діяльності та оцінки ризику виникнення і розвитку надзвичайних ситуацій, розроблення заходів щодо запобігання їх виникнення, захисту населення, локалізації та ліквідації їхніх наслідків.

Набуття компетентностей з дисципліни студентами

№ СК за СВО	Класифікація компетентностей за НРК	Знання	Уміння	Комунікація	Автономність та відповідальність
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності					
СК 3	Здатність дотримуватися правил охорони праці, асептики та антисептики під час фахової діяльності	Знати правила техніки безпеки, особистої гігієни, асептики та антисептики	Здійснювати необхідні заходи з дотримання вимог правил техніки безпеки та особистої гігієни. Дотримуватися асептики та антисептики під час професійної діяльності	Знаходити шляхи та методи для забезпечення правил техніки безпеки, особистої гігієни, асептики та антисептики під час виконання службових обов'язків	Усвідомлювати наслідки порушення правил техніки безпеки, особистої гігієни, асептики і антисептики та нести відповідальність за їх порушення
СК 11	Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики та добробуту тварин у професійній діяльності	Знати особливості захисту населення від небезпечних патогенів; знати процеси виробництва біотехно-логічної продукції; володіти методиками ідентифікації небезпек, класифікації джерел небезпечних впливів	Уміти оперувати основними поняттями біобезпеки та біоетики; аналізувати існуючі й новітні етичні проблеми біотехнологічної та фармацевтичної галузей; аналізувати причини виникнення епізоотичних ситуацій та інфекційних захворювань	Установлювати відповідні зв'язки для досягнення цілей за допомогою норм, правил і принципів використання біологічних агентів	Нести відповідальність за дотримання морально-етичних норм, правил і принципів використання біологічних агентів; етичних проблем сучасної біотехнології; біотичних аспектів виробництва лікарських препаратів

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Охорона праці та безпека життєдіяльності» базується на знаннях таких дисциплін: «Хімія», «Біофізика», «Ветеринарна мікробіологія».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю «Охорона праці та безпека життєдіяльності» відповідно до ОПП	Результати навчання з дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності»	Студент повинен знати і уміти
PH 3	Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології.	1. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі тварин у нормі та за патології дотримуючись особистої безпеки та гігієни праці.
PH 5	Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень.	1. Установлювати зв'язок між клінічними проявами захворювання та результатами лабораторних досліджень для запобігання поширення хвороб спільних для тварин і людей й виникнення надзвичайних ситуацій та забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення.
PH 9	Розробляти заходи, спрямовані на захист населення від хвороб, спільних для тварин і людей.	1. Оцінювати ризик виникнення й поширення небезпечних захворювань спільних для тварин і людей з метою запобігання виникнення надзвичайних ситуацій. 2. Розробляти заходи, спрямовані на захист населення й територій від хвороб, спільних для тварин і людей. 3. Розробляти плани щодо локалізації та ліквідації поширення небезпечних захворювань спільних для тварин та людей.
PH 10	Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження.	1. Пропонувати та використовувати доцільні інноваційні методи і підходи вирішення проблемних ситуацій професійного походження щодо забезпечення безпечних та нешкідливих умов праці.
PH 11	Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців різного підпорядкування.	1. Узагальнювати та аналізувати інформацію щодо ефективності роботи ветеринарних фахівців для розроблення заходів щодо поліпшення умов праці та безпеки, запобігання виробничому травматизму та професійним

		захворюванням.
PH 12	Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження.	1. Знати правила та законодавчі нормативні акти щодо нагляду і контролю виробництва, зберігання, транспортування та реалізації продукції тваринного і рослинного походження для запобігання поширення хвороб спільних для тварин і людей й виникнення надзвичайних ситуацій та забезпечення санітарного і епідемічного благополуччя населення..

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Охорона праці у ветеринарній медицині

Тема 1.1. Організація та управління охороною праці.

Тема 1.2. Правове регулювання питань охорони праці.

Тема 1.3. Гігієна праці та запобігання професійним захворюванням.

Тема 1.4. Безпека праці під час лікування тварин, лабораторних дослідження та проведення ветеринарно-санітарних заходів.

Змістовий модуль 2. Безпека життєдіяльності в надзвичайних ситуаціях

Тема 2.1. Пожежна та техногенна безпека.

Тема 2.2. Небезпеки та надзвичайні ситуації: визначення, їх характеристика та класифікація.

Тема 2.3. Захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	усього	у тому числі				
л		лб	п	інд	СРС	
Змістовий модуль 1. Охорона праці у ветеринарній медицині						
Тема 1.1. Організація та управління охороною праці	10	2	4	–	–	4
Тема 1.2. Правове регулювання питань охорони праці	10	2	4	–	–	4
Тема 1.3. Гігієна праці та запобігання професійним захворюванням	14	2	6	–	–	6
Тема 1.4. Безпека праці під час лікування тварин, лабораторних дослідження та проведення ветеринарно-санітарних заходів	18	2	4	–	–	12
Разом за змістовим модулем 1	52	8	18	–	–	26

Змістовий модуль 2. Безпека життєдіяльності в надзвичайних ситуаціях						
Тема 2.1. Пожежна та техногенна безпека	12	2	2	–	–	8
Тема 2.2. Небезпеки та надзвичайні ситуації: визначення, їх характеристика та класифікація	12	2	4	–	–	6
Тема 2.3. Захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій	14	2	4	–	–	8
Разом за змістовим модулем 2	38	6	10	–	–	22
Усього годин	90	14	28	–	–	48

Примітка: л – лекції, п – практичні заняття, лб – лабораторно-практичні заняття; інд – індивідуальні завдання, СРС – самостійна робота студентів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

№ з/п	Назва теми та її зміст	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Охорона праці у ветеринарній медицині		
1	Тема 1.1. Організація та управління охороною праці Поняття охорони праці, її завдання та соціально-економічне значення охорони праці. Державна політика в галузі охорони праці – органи державного управління охороною праці та їх повноваження; державний нагляд за охороною праці. Міжнародне співробітництво України з питань охорони праці. Охорона праці як об'єкт управління. Управління охороною праці в установах ветеринарної медицини. Мета і завдання управління. Структурно-функціональна схема управління охороною праці. Фінансування охорони праці. Планування роботи з охорони праці: перспективне, поточне та оперативне. Організація роботи з охорони праці. Посадові інструкції, установлення обов'язків, прав і відповідальності виробничо-технічних служб, посадових осіб і спеціалістів за виконання функцій і завдань у системі управління охороною праці, а також вимог з охорони праці. Оперативне керівництво і координація роботи з охорони праці. Служба охорони праці та комісія з питань охорони праці. Навчання та інструктажі з питань охорони праці. Розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій. Інформація та звітність з охорони праці. Адміністративний та громадський контроль за ефективністю функціонування системи управління охороною праці, виконанням працівниками своїх обов'язків, правил, норм та інструкцій з охорони праці, за станом охорони праці на робочих місцях. Аудит охорони праці. Повноваження і права профспілок у захисті трудових прав працівників. Уповноважені найманими працівниками особи з питань охорони праці. Стимулювання охорони праці та заохочення працівників за активну участь у роботі зі створення безпечних та нешкідливих умов праці.	2

2	Тема 1.2. Правове регулювання питань охорони праці Основні законодавчі акти з охорони праці: Закон України "Про охорону праці", "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", Кодекс законів про працю України, Закон «Про відпустки» та прийняті відповідно до них нормативно-правові акти. Рівність трудових прав працівників. Права громадян на охорону праці при укладанні трудового договору та під час роботи на підприємстві. Пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці. Нормування робочого часу та відпочинку працівників; Праця жінок – роботи, на яких забороняється застосування праці жінок, обмеження праці жінок на роботах у нічний час, гарантії при прийнятті на роботу і заборона звільнення вагітних жінок та жінок, які мають дітей. Праця інвалідів – навчання, перекваліфікація та працевлаштування інвалідів відповідно до медичних рекомендацій, умови використання їх праці у нічний час та на понад нормованих роботах. Праця молоді – права неповнолітніх у трудових правовідносинах, вік, з якого допускається прийняття на роботу, роботи, на яких забороняється застосування праці осіб, молодших за вісімнадцять років. Індивідуальні трудові спори – органи, що розглядають трудові спори, порядок і терміни розгляду трудових спорів. Соціальне страхування від нещасних випадків і професійних захворювань – основні положення Закону України "Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування", розслідування та облік нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві. Закон України "Про колективні договори і угоди" – регулювання питань охорони праці в колективному договорі, комплексні заходи щодо досягнення встановлених нормативів безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, підвищення існуючого рівня охорони праці, запобігання випадкам виробничого травматизму, професійного захворювання, аваріям і пожежам. Нормативно-правові акти з охорони праці на підприємстві – опрацювання, прийняття та скасування нормативно-правових актів, тимчасове припинення їх чинності. Відповідальність за порушення законодавчих та інших нормативних актів про охорону праці, за створення перешкод у діяльності посадових осіб органів державного управління охороною праці і представників професійних спілок, штрафні санкції за порушення охорони праці.	2
3	Тема 1.3. Гігієна праці та запобігання професійним захворюванням Небезпечні та шкідливі виробничі фактори та їх класифікація. Поняття про умови праці та фактори, що їх формують, класифікація робіт за умовами праці та важкістю. Атестація робочих місць. Повітряне середовище та його вплив на організм людини. Шкідливі речовини в повітрі робочої зони та їх класифікація. Засоби захисту працівників від дії шкідливих виробничих факторів. Освітлення виробничих приміщень та його нормування. Санітарно-гігієнічні вимоги до клінік та лабораторій ветеринарної медицини, виробничих приміщень та організації робочих місць. Санітарно-побутове забезпечення працівників. Забезпечення працівників спецодягом, іншими засобами індивідуального захисту, мийними та знешкоджувальними засобами. Обов'язкові медичні огляди працівників певних категорій.	2
4	Тема 1.4. Безпека праці під час лікування тварин, лабораторних дослідження та проведення ветеринарно-санітарних заходів Безпека праці під час проведення ветеринарно-санітарних заходів. Загальні вимоги безпеки та гігієни праці під час проведення ветеринарно-санітарних заходів. Безпека праці під час проведення дезінфекційних, дезінсекційних	2

	заходів та дератизації приміщень. Безпека праці при клінічному дослідженні та лікуванні тварин. Безпека праці під час догляду за бугаями, кнурами-плідниками та жеребцями. Загальні вимоги безпеки при фіксуванні тварин. Вимоги безпеки під час фіксування та повалення коней. Вимоги безпеки під час фіксування та повалення великої рогатої худоби. Вимоги безпеки під час фіксування та повалення свиней. Вимоги безпеки під час фіксування та повалення овець і кіз. Безпека праці під час штучного осіменіння сільськогосподарських тварин. Безпека праці під час клінічного дослідження тварин. Загальні правила поводження з тваринами під час їх обстеження. Вимоги безпеки під час обстеження коней. Вимоги безпеки під час обстеження великої рогатої худоби. Вимоги безпеки під час обстеження свиней. Безпека праці під час обстеження дрібних тварин, птиці. Безпека праці під час обстеження собак та котів. Безпека праці під час обстеження кроликів та інших хутрових звірів. Безпека праці під час обстеження птиці. Безпека праці при роботі з бджолами. Безпека праці під час хірургічних операцій. Безпека праці під час акушерських і гінекологічних досліджень та лікуванні гінекологічних захворювань. Безпека праці під час ректального дослідження тварин. Безпека праці під час надання акушерської допомоги. Безпека праці під час відділення посліду. Безпека праці під час лікування метритів та інших післяпологових ускладнень. Безпека праці під час дослідження молочної залози та її лікування. Вимоги безпеки при патолого-анатомічному розтині трупів тварин. Вимоги безпеки до приміщень де проводиться патолого-анатомічний розтин. Гігієна та безпека праці під час патолого-анатомічного розтинання трупів. Правила поводження з інструментом та патологічним матеріалом. Ветеринарно-санітарний контроль за експлуатацією скотомогильників та біотермічних ям. Вимоги безпеки та гігієни праці у лабораторіях. Небезпечні і шкідливі виробничі чинники у лабораторіях ветеринарної медицини. Вимоги безпеки під час роботи із патологічним матеріалом. Вимоги безпеки під час роботи у лабораторних боксах при проведенні бактеріологічних і вірусологічних досліджень. Безпека праці під час серологічних досліджень. Безпека праці під час паразитологічних досліджень. Безпека праці під час хіміко-токсикологічних досліджень. Безпека праці при проведенні радіологічних досліджень. Заходи у випадку аварій під час роботи з культурами мікроорганізмів, інфікованим матеріалом, кислотами, лугами та іншими хімічними речовинами.	
Змістовий модуль 2. Безпека життєдіяльності в надзвичайних ситуаціях		
5	Тема 2.1. Пожежна та техногенна безпека Пожежна безпека. Основні причини пожеж. Теоретичні основи механізму горіння та вибуху. Особливості горіння та вибуху в апаратурі, виробничому приміщенні, в незамкнутому просторі. Організація пожежної безпеки та обов'язки керівника підприємства та інших посадових осіб щодо забезпечення пожежної безпеки об'єкта та окремих ділянок виробництва. Порядок створення та роботи пожежно-технічної комісії. Організації і робота добровільної пожежної охорони. Відповідальність за порушення вимог пожежної безпеки та виникнення пожежі. Вимоги пожежної безпеки до утримання території підприємства, протипожежні розриви, джерела протипожежного водопостачання, протипожежний режим на об'єкті. Основні вимоги пожежної безпеки в будівлях і приміщеннях, при експлуатації електрообладнання, опалювальних приладів, систем вентиляції, при проведенні електрогазоварювальних, паяльних та інших вогневих робіт, при фарбуванні,	2

знежирюванні та митті виробів і обладнання. Вимоги пожежної безпеки в лабораторіях, архівах, складських приміщеннях, гаражах, на складах зберігання хімічних речовин, паливно-мастильних матеріалів, при роботі з пожежовибухонебезпечними матеріалами, у приміщеннях з масовим перебуванням людей. Основні вимоги до утримання шляхів евакуації, автоматичних систем пожежогасіння і автоматичної пожежної сигналізації. Призначення та місцезнаходження на об'єкті засобів пожежогасіння, протипожежного обладнання та інвентарю (вогнегасники, внутрішні пожежні крани, бочки з водою, ящики з піском, стаціонарні установки пожежогасіння). Загальні уявлення про спринклерне і дренчерне обладнання, автоматичну пожежну сигналізацію, вуглекислотні, порошкові, газові та інші установки пожежогасіння. Порядок утримання на об'єкті засобів пожежогасіння. Правила використання вогнегасних засобів, протипожежного інвентарю і обладнання для пожежогасіння. Засоби сповіщення про пожежу та правила їх використання у разі виникнення пожежі. Заходи пожежної безпеки, яких необхідно дотримуватись перед початком роботи, під час роботи та по її закінченні з метою запобігання пожежам. Дії працівників при виявленні задимлення, загорання або пожежі. Порядок повідомлення про пожежу в пожежну охорону, газорятувальну та інші аварійні служби, організація зустрічі пожежних частин, команд чи добровільних пожежних дружин. Виключення при необхідності технологічного обладнання, комунікацій, електроустановок та вентиляції. Гасіння пожежі наявними на об'єкті засобами пожежогасіння, порядок включення стаціонарних установок, евакуації людей і матеріальних цінностей. Вибухонебезпека і вибухозахист. Аналіз характерних значних промислових аварій, пов'язаних з викидами, вибухами та пожежами хімічних речовин. Загальні закономірності залежності масштабів руйнувань і тяжкості наслідків аварій від кількості, фізико-хімічних властивостей і параметрів паливних речовин, що використовуються у технологічній системі. Параметри і властивості, що характеризують вибухонебезпеку середовища; фактори, що характеризують небезпеку вибуху. Кількісні показники вибухів, що характеризують масштаби руйнування, тяжкість наслідків. Основні характеристики вибухонебезпеки технологічних процесів; показники рівня руйнування промислових аварій. Оцінка рівня небезпечності процесу; обґрунтованість та надійність способів і засобів контролю допустимої кількості небезпечних речовин. Оцінка експлуатаційної надійності та безпеки обладнання, трубопроводів, обґрунтування їх вибору. Поняття про строки служби (ресурсу) і безвідмовної роботи обладнання; Методи оцінки інтенсивності впливу ударної хвилі на об'єкти при можливому вибуху. Основні принципи розрахунку зон за рівнями небезпеки та їх класифікація. Обґрунтованість розміщення вибухонебезпечних технологічних об'єктів на території підприємства. Вимоги щодо професійного добору та навчання персоналу для виробництв підвищеної вибухонебезпеки. Техногенна безпека. Великі виробничі аварії, їх типи, причини та наслідки. Вплив техногенних чинників на екологічну безпеку та безпеку життя і здоров'я людей. Ідентифікація об'єктів підвищеної небезпеки (ОПН). Декларування безпеки ОПН. Виявлення небезпечних чинників виробничих аварій.	

	Прогнозування аварій на виробництві. Планування заходів у разі надзвичайних ситуацій на виробництві. Організація аварійних служб та формування планів їх роботи. Управління здійсненням заходів у разі виникнення надзвичайних ситуацій. Локалізація та ліквідація аварій, захист персоналу від уражень, будинків і споруд від руйнування. Методи і послідовність локалізації та ліквідації аварій. План ліквідації аварій. План евакуації з приміщень у разі аварії. Державний нагляд (контроль) у сфері техногенної та пожежної безпеки. Дозвіл на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Порядок допуску в експлуатацію придбаних за кордоном технологічних процесів, машин, механізмів, устаткування тощо. Порядок прийняття в експлуатацію нових і реконструйованих виробничих об'єктів. Електробезпека. Дані про стан виробничого електротравматизму, основні причини та шляхи зниження його рівня. Електричний струм та його дія на організм людини, небезпечні величини електроструму, напруги. Залежність дії електроструму на людину від тривалості дії, умов середовища, метеорологічних факторів, фізичного стану людини. Поняття напруги кроку та дотику. Статична і наведена напруга. Будова промислових електроустановок та їх елементи: електричні станції, підстанції, розподільчі пристрої, перетворювачі електроенергії; повітряні та кабельні лінії електропередач, розподільчі електромережі. Плакати та знаки безпеки, що використовуються в електроустановках. Охоронні зони електромереж та допустимі (безпечні) відстані до струмопровідних частин діючого обладнання, що перебувають під напругою. Класифікація виробничих приміщень щодо безпеки ураження працівників електричним струмом. Колективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках, порядок їх використання, зберігання та обліку, періодичність та види випробувань. Заземлення та занулення електроустановок, їх захисна дія; допустимі величини опору, від чого вони залежать. Заходи безпеки при роботі з електрифікованим інструментом, зварювальними та понижувальними трансформаторами, переносними світильниками тощо. Вимоги безпечного застосування машин і механізмів у діючих електроустановках. Особливості виробництв з наявністю електротехнологій. Порядок виконання робіт у діючих електроустановках: організаційні та технічні заходи, наряд-допуск, інструктаж, групи електробезпеки. Вимоги до персоналу, який виконує роботи в діючих електроустановках. Особа, відповідальна за стан електрогосподарства, її статус, кваліфікація, група електробезпеки, обов'язки та відповідальність.	
6	Тема 2.2. Небезпеки та надзвичайні ситуації: визначення, їх характеристика та класифікація. Основні поняття та визначення в безпеці життєдіяльності. Системний аналіз у безпеці життєдіяльності. Таксономія та ідентифікація небезпек. Ризик та його види. Концепція прийнятного ризику. Управління безпекою. Оцінка ризику небезпеки. Методи визначення ризику. Надзвичайні ситуації: поняття, класифікація, коротка характеристика. Природні загрози та характер їхніх проявів. Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрус, карст, осідання ґрунтів над гірничими виробками, зсув, обвал, ерозія ґрунту. Негативний вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів економіки в умовах проявів вражаючих факторів небезпечних метеорологічних явищ: сильного вітру, урагану, смерчу, шквалу, зливи, сильної спеки, морозу, снігопаду, граду, ожеледі.	2

	Небезпечні гідрологічні процеси і явища: підтоплення, затоплення повеневидами або паводковими водами, талими водами та в поєднанні з підняттям ґрунтових вод, підтоплення внаслідок затору льоду, вітрові нагони. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки. Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф'яна пожежа). Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки. Біологічні небезпеки. Вражаючі фактори біологічної дії. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей. Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.). Інфекційні захворювання тварин і рослин. Техногенні небезпеки та їхні наслідки. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Втрати міцності, деформації, провали і руйнування будівель та споруд. Пошкодження енергосистем, інженерних і технологічних мереж. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. Маркування небезпечних вантажів з небезпечними речовинами. Гідродинамічні об'єкти і їхнє призначення. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій). Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та характеристики. Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, мирне співіснування, припинення гонки озброєння та відвернення ядерної війни, охорона навколишнього природного середовища, паливно-енергетична, сировинна, продовольча, демографічна, інформаційна, ліквідація небезпечних хвороб. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), викрадання зброї та небезпечних речовин з об'єктів їхнього зберігання, використання, перероблення або під час транспортування. Класифікація об'єктів щодо забезпечення захисту від терористичних дій. Аналіз аварійних ситуацій під час технологічного тероризму. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм та наркоманія. Зростання злочинності як фактор безпеки. Види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що підвищують імовірність наразитись на небезпеку.	
7	Тема 2.3. Захист населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій Класифікація надзвичайних ситуацій. Єдина державна система цивільного захисту та її складові. Єдина державна система цивільного захисту. Повноваження органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, завдання та обов'язки суб'єктів господарювання, права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту. Сили цивільного захисту. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Оповіщення та інформування суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Укриття населення у	2

	захисних спорудах цивільного захисту та евакуаційні заходи. Інженерний захист територій, радіаційний і хімічний захист. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Запобігання надзвичайним ситуаціям. Державне регулювання діяльності суб'єктів господарювання з питань цивільного захисту.	
Всього годин		14

6.2. Лабораторно-практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1		
1	Організація навчання та інструктажів з питань охорони праці	2
2	Розроблення інструкцій з охорони праці	2
3	Колективний договір та розроблення заходів з охорони праці	2
4	Розслідування нещасних випадків та професійних захворювань	2
5	Визначення параметрів мікроклімату та освітленості приміщень	2
6	Атестація робочих місць за умовами праці	2
7	Забезпечення працівників засобами індивідуального захисту	2
8	Безпека праці при лікуванні тварин та проведенні ветеринарно-санітарних заходів	2
9	Безпека праці в лабораторіях ветеринарної медицини	2
Змістовий модуль 2		
1	Розрахунок ризиків прояву джерел небезпеки	2
2	Ідентифікація та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпек	2
3	Розрахунок забезпечення об'єктів, приміщень та будівель первинними засобами пожежогасіння	2
4	Організація та планування заходів захисту населення та територій в надзвичайних ситуаціях	2
5	Надання допомоги потерпілому при нещасних випадках	2
Разом		28

6.3. Самостійна робота

Самостійна робота спрямована на самостійне, більш глибоке вивчення студентами програмного матеріалу за окремими темами й розділами дисципліни, які не включені в повному обсязі до тематики лекційного курсу та лабораторного практикуму.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Охорона праці у ветеринарній медицині		
1	Тема 1.1. Організація та управління охороною праці Системний підхід та аналіз при організації охорони праці на виробництві. Розробка системи управління охороною праці (СУОП). Охорона праці як	4

	невід’ємна складова соціальної відповідальності. Міжнародний стандарт SA 8000, «Соціальна відповідальність» Міжнародний стандарт ISO 26000, «Настанова по соціальній відповідальності»; Соціальний діалог у Європейському Союзі. Соціальний діалог в Україні. Законодавство Євросоюзу з охорони праці. Конвенції та рекомендації МОП в сфері охорони праці. Міжнародне співробітництво у галузі охорони праці. Міжнародна Організація Праці (МОП). Безпека праці в Україні. Національна Стратегія поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища.	
2	Тема 1.2. Правове регулювання питань охорони праці Конституція України про право на працю, відпочинок, охорону праці та соціальне страхування; права працівників на працю та охорону праці. Фонд соціального страхування від нещасних випадків Страхові експерти з охорони праці, їх функції і повноваження Права та обов’язки застрахованої особи та роботодавця якстрахувальника. ; пільги і компенсації за важкі та шкідливі умови праці; робочий час та відпочинок; трудова дисципліна; охорона праці жінок та неповнолітніх; соціальне страхування від нещасних випадків на виробництві, професійних захворювань та тимчасової втрати працездатності; соціальний діалог та регулювання питань охорони праці у колективному договорі.	4
3	Тема 1.3. Виробнича санітарія та гігієна праці Психологія безпеки праці. Пристосування людини до навколишніх умов в процесі праці (почуття, сприймання, увага, пам’ять, уява, емоції) та їх вплив на безпеку праці. Фізіологічна та психологічна основа навчального та трудового процесу. Пристосування людини до навколишніх умов навчання і праці (промислова етика, ритм і темпи роботи, гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці. Зв’язок «людина-машина», ергономічні вимоги. Психофізичні фактори умов праці (промислова естетика, ритм і темп роботи, виробнича гімнастика, кімнати психологічного розвантаження) та їх вплив на безпеку праці. Психологічний захист як нейтралізація негативних станів і реакцій у разі загрози виникнення надзвичайних ситуацій, використання сучасних психологічних технологій для нейтралізації негативного впливу. Методи пропаганди та агітації з безпеки життєдіяльності.	6
4	Тема 1.4. Безпека виробничих процесів та виконання робіт Складові елементи виробничого процесу та їх надійність; виробничий травматизм та його причини; вимоги безпеки до виробничих приміщень та організації робочих місць; вимоги безпеки до виробничих процесів та обладнання у ветеринарних клініках та лабораторіях; вимоги безпеки під час експлуатації систем, що працюють під тиском.	12
Змістовий модуль 2. Безпека життєдіяльності в надзвичайних ситуаціях		
5	Тема 2.1. Пожежна та техногенна безпека Вимоги пожежної безпеки до утримання території підприємства, протипожежні розриви, джерела протипожежного водопостачання, протипожежний режим на об’єкті. Основні вимоги пожежної безпеки в будівлях і приміщеннях, при експлуатації електрообладнання, опалювальних приладів, систем вентиляції, при проведенні електрогазозварювальних, паяльних та інших вогневих робіт, при фарбуванні, знежирюванні та митті виробів і обладнання. Вимоги пожежної безпеки в лабораторіях, архівах, складських приміщеннях,	8

	гаражах, на складах зберігання хімічних речовин, паливно-мастильних матеріалів, при роботі з пожежовибухонебезпечними матеріалами, у приміщеннях з масовим перебуванням людей. Основні вимоги до утримання шляхів евакуації, автоматичних систем пожежогасіння і автоматичної пожежної сигналізації. Призначення та місцезнаходження на об'єкті засобів пожежогасіння, протипожежного обладнання та інвентарю (вогнегасники, внутрішні пожежні крани, бочки з водою, ящики з піском, стаціонарні установки пожежогасіння). Загальні уявлення про спринклерне і дренчерне обладнання, автоматичну пожежну сигналізацію, вуглекислотні, порошкові, газові та інші установки пожежогасіння. Основні характеристики вибухонебезпеки технологічних процесів; показники рівня руйнування промислових аварій. Оцінка рівня небезпечності процесу; обґрунтованість та надійність способів і засобів контролю допустимої кількості небезпечних речовин. Оцінка експлуатаційної надійності та безпеки обладнання, трубопроводів, обґрунтування їх вибору. Поняття про строки служби (ресурсу) і безвідмовної роботи обладнання; Методи оцінки інтенсивності впливу ударної хвилі на об'єкти при можливому вибуху. Основні принципи розрахунку зон за рівнями безпеки та їх класифікація. Обґрунтованість розміщення вибухонебезпечних технологічних об'єктів на території підприємства. Великі виробничі аварії, їх типи, причини та наслідки. Вплив техногенних чинників на екологічну безпеку та безпеку життя і здоров'я людей. Будова промислових електроустановок та їх елементи: електричні станції, підстанції, розподільчі пристрої, перетворювачі електроенергії; повітряні та кабельні лінії електропередач, розподільчі електромережі. Плакати та знаки безпеки, що використовуються в електроустановках. Охоронні зони електромереж та допустимі (безпечні) відстані до струмопровідних частин діючого обладнання, що перебувають під напругою. Класифікація виробничих приміщень щодо безпеки ураження працівників електричним струмом. Коллективні та індивідуальні засоби захисту в електроустановках, порядок їх використання, зберігання та обліку, періодичність та види випробувань.	
6	Тема 2.2. Небезпеки та надзвичайні ситуації: визначення, їх характеристика та класифікація Характеристика небезпечних геологічних процесів і явищ: землетрус, карст, осідання ґрунтів над гірничими виробками, зсув, обвал, ерозія ґрунту. Вплив на життєдіяльність людей та функціонування об'єктів небезпечних метеорологічних явищ: сильного вітру, урагану, смерчу, шквалу, зливи, сильної спеки, морозу, снігопаду, граду, ожеледі. Небезпечні гідрологічні процеси і явища: підтоплення, затоплення повеневими або паводковими водами, талими водами та в поєднанні з підняттям ґрунтових вод, підтоплення внаслідок затору льоду, вітрові нагони. Вражаючі фактори, що ними формуються, характер їхніх проявів та наслідки. Пожежі у природних екосистемах (ландшафтна, лісова, степова, торф'яна пожежа). Вражаючі фактори природних пожеж, характер їхніх проявів та наслідки. Характеристика небезпечних патогенних мікроорганізмів: найпростіші, гриби, віруси, рикетсії, бактерії. Пандемії, епідемії, масові отруєння людей.	6

	Загальна характеристика особливо небезпечних хвороб (холера, сибірка, чума та ін.). Інфекційні захворювання тварин і рослин. Промислові аварії, катастрофи та їхні наслідки. Рівні виробничих аварій в залежності від їхнього масштабу. Втрати міцності, деформації, провали і руйнування будівель та споруд. Пошкодження енергосистем, інженерних і технологічних мереж. Небезпечні події на транспорті та аварії на транспортних комунікаціях. Вимоги до транспортування небезпечних речовин. Маркування небезпечних вантажів з небезпечними речовинами. Гідродинамічні об'єкти і їхнє призначення. Причини виникнення гідродинамічних небезпек (аварій). Класифікація небезпечних хімічних речовин за ступенем токсичності, здатності до горіння, впливом на організм людини. Характеристика класів безпеки згідно із ступенем їхньої дії на організм людини. Глобальні проблеми людства: глобальна біосферна криза, екологічна криза, ресурсна криза, мирне співіснування, припинення гонки озброєння та відвернення ядерної війни, охорона навколишнього природного середовища, паливно-енергетична, сировинна, продовольча, демографічна, інформаційна, ліквідація небезпечних хвороб. Соціально-політичні конфлікти з використанням звичайної зброї та засобів масового ураження. Види тероризму, його первинні, вторинні та каскадні вражаючі фактори; збройні напади, захоплення й утримання об'єктів державного значення; встановлення вибухового пристрою у багатолюдному місці, установі (організації, підприємстві), викрадення зброї та небезпечних речовин з об'єктів їхнього зберігання, використання, перероблення або під час транспортування. Класифікація об'єктів щодо забезпечення захисту від терористичних дій. Аналіз аварійних ситуацій під час технологічного тероризму. Антитерористичні критерії оцінки уразливості та підвищення стійкості роботи об'єктів підвищеної безпеки. Сучасні інформаційні технології та безпека життєдіяльності людини. Особливості впливу інформаційного чинника на здоров'я людини та безпеку суспільства. Соціальні фактори, що впливають на життя та здоров'я людини. Корупція і криміналізація суспільства. Маніпуляція свідомістю. Розрив у рівні забезпечення життя між різними прошарками населення. Шкідливі звички, соціальні хвороби та їхня профілактика. Алкоголізм та наркоманія. Зростання злочинності як фактор безпеки. Види злочинних посягань на людину. Поняття та різновиди натовпу. Поводження людини в натовпі. Фактори, що стійко або тимчасово підвищують індивідуальну імовірність наразитись на небезпеку..	
7	Тема 2.3. Цивільний захист як єдина державна система захисту від надзвичайних ситуацій Державна система цивільного захисту. Керівництво та загальна структура єдиної державної системи цивільного захисту; сили цивільного захисту; режими функціонування системи цивільного захисту. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій. Оповіщення та інформування суб'єктів забезпечення цивільного захисту. Укриття населення у захисних спорудах цивільного захисту та евакуаційні заходи. Інженерний захист територій, радіаційний і хімічний захист. Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення. Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків. Організація навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. Запобігання надзвичайним ситуаціям. Державне регулювання діяльності суб'єктів господарювання з питань цивільного захисту.	8

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Діяльність викладача орієнтована на студентоцентризований підхід в освітньому процесі, що дозволяє досягнути багатоманітності поглядів на проблеми. Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, конспект-роздатковий матеріал, навчальні відеофільми, дискусійне обговорення проблемних питань.

Практичні заняття передбачають лабораторні роботи з дослідження мікроклімату та освітленості приміщень, набуття практичних навиків щодо використання первинних засобів пожежогасіння, надання допомоги потерпілому, проведення інструктажів з питань охорони праці, розробки планів та заходів з охорони праці, пожежної, тежної безпеки та цивільного захисту, розв'язування відповідних ситуаційних завдань. На цих заняттях використовуються презентації, навчальні відеофільми, наочні плакати, засоби вимірювання (прилади), методичні вказівки, нормативно-правові акти.

Також матеріали дисципліни викладаються у наступних формах навчання: лекція-бесіда, індивідуальна чи групова консультація, наукові конференції, дистанційне навчання у системі Moodle, а для активного навчання використовуються “мозковий штурм”, проблемно-орієнтоване навчання (Problem-Based Learning), кейсове навчання, дискусії.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з дисципліни «Охорона праці та безпека життєдіяльності» включає поточне тематичне оцінювання, модульний контроль, підсумковий контроль – у формі заліку. Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи студентів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Модульний контроль проводиться в усній, письмовій та у формі комп'ютерного тестування.

Форми контролю самостійної роботи: обговорення результатів виконаної роботи на занятті; тестування, письмове або усне опитування під час модульного контролю; представлення та обговорення в групі мультимедійних презентацій або рефератів.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється студентам у журнал академічної групи після кожного контрольного заходу.

Залік виставляється за результатами навчальної роботи студента в семестрі (виступів на практичних, семінарських заняттях, оцінок поточного та модульного контролю, виконання контрольних робіт). До уваги беруться результати атестації, стан відвідування студентом навчальних занять.

9. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність студента в дискусії, якість конспекту.

Оцінку на практичному занятті студент отримує за виконані розрахункові, лабораторні роботи, командні проекти, зроблені доповіді, презентації, активність під час дискусій.

Під час модульного контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою – «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що студент не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих студентом оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

де *БПК* – бали з поточного контролю; *САЗ* – середнє арифметичне значення усіх отриманих студентом оцінок (з точністю до 0,01); *max ПК* – максимально можлива кількість балів з поточного контролю.

Відсутність студента на занятті у формулі приймається як «0».

Критерії оцінювання за дворівневою шкалою

Під час проведення заліку навчальні досягнення студентів оцінюються за дворівневою шкалою: зараховано, незараховано.

Оцінка «зараховано» (60–100 балів) ставиться студентові, який виявив знання основного навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і майбутньої роботи за фахом, здатний виконувати завдання, передбачені програмою, ознайомлений з основною рекомендованою літературою; під час виконання завдань припускається помилок, але демонструє спроможність їх усувати.

Оцінка «незараховано» (1–59 балів) ставиться студентові, який допускає принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може продовжити навчання чи розпочати професійну діяльність без додаткових занять з відповідної дисципліни.

Критерії підсумкового оцінювання:

Під час підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

Розподіл балів проводиться за наступною схемою:

Види робіт	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	ІНДЗ	Модульний контроль	Загальний бал
Максимально можлива кількість балів	10	30	10	10	40	100

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90–100	A	Відмінно	Зараховано
82–89	B	Добре	
75–81	C	Задовільно	
64–74	D		
60–63	E		
35–59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1–34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим	

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби: слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint, інформаційні стенди у навчальній аудиторії; довідкова та навчально-методична література, методичні рекомендації для виконання лабораторних робіт, стенди, плакати та таблиці, доступ до електронних бібліотечних ресурсів та електронного навчального середовища Moodle (teach.btsau.net.ua) в мережі Internet.

Технічні засоби: Екран зі штативом, мультимедійний проектор, ноутбук, комп'ютери, макети, люксметри, психрометри, аналізатор шуму АШ-2М, лічильник пилу, універсальний газовий аналізатор УГ2, дозиметр, протигази, респіраторивогнегасники порошкові і вуглекислотні; прилади ДП-5В, ДП-22, ДП-24, ВПХР; спеціальний одяг і взуття; протигази, респіратори; санітарні сумки, ноші, шини для іммобілізації кінцівок; манекен для проведення непрямого масажу серця і штучного дихання.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література (підручники, посібники)

1. Войналович О. В. Охорона праці у ветеринарній медицині: навчальний підручник / О. В. Войналович, Т. О. Білько, Є. І. Марчишина. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 554 с.
2. Березуцький В. В. Ризик орієнтований підхід в охороні праці / В. В. Березуцький. – LAP Lambert Academic Publishing, 2019. – 108 с.
3. Безпека людини у сучасних умовах : монографія / В. В. Березуцький [та ін.] ; заг. ред. В. В. Березуцький. Нац. техн. ун-т "Харківський політехн. ін-т". – Харків : ФОП Мезіна В. В., 2018. – 208 с.
4. Основи професійної безпеки та здоров'я людини : підручник / В. В. Березуцький [та ін.] ; під ред. проф. В. В. Березуцького. – Харків : НТУ "ХПІ", 2018. – 553 с.
5. Березуцький В. В. Небезпечні виробничі ризики та надійність : навч. посібник / В. В. Березуцький, М. І. Адаменко ; Нац. техн. ун-т "Харків. політехн. ін-т". – Харків : ФОП Панов А. М., 2016. – 385 с.

Додаткова

1. Охорона праці та промислова безпека. Монографія / К. Н. Ткачук, Л. Д. Третьякова, Д. В. Зеркалов, О. І. Полукаров, С. Ф. Каштанов, / – К.: «Основа». 2014. – 823 с.
2. Цивільний захист. Навчальний посібник / Зеркалов Д.В., Міхеєв Ю. В., Праховник Н.А., Землянська О. В. За редакцією Д. В. Зеркалов – К.: «Основа». 2014. – 234 с.

3. Охорона праці у галузі. Навч. посіб. / О. Г. Левченко, Д. В. Зеркалов, О. І. Полукаров, А. М. Гусев, О. Ю. Арламов, Г. В. Демчук. / За ред. Д. Зеркалова. – К.:«Основа». 2014. – 384 с.

4. Основи охорони праці: Підручник. / К. Н. Ткачук, В. В. Зацарний, Д. В. Зеркалов, та ін. / За ред. К. Н. Ткачука. – К. : Основа, 2014. – 456 с.

Адреси сайтів в INTERNET

Для підготовки до занять з метою більш повного засвоєння дисципліни студенти можуть користуватися електронними сайтами:

<https://rada.gov.ua> – законодавство на сайті Верховної Ради України;

<http://www.nbuv.gov.ua> – Національна бібліотека України ім. В.І.

Вернадського

<http://dsp.gov.ua> – Державна служба України з питань праці

<https://www.dsns.gov.ua> – Державна служба України з надзвичайних

ситуацій

<https://www.ilo.org> – Міжнародна організація праці

<http://www.fpsu.org.ua> – Федерація професійних спілок України

<https://btsau.edu.ua> – сайт Білоцерківського НАУ;